

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานศึกษานับเป็นหน่วยงานสำคัญของการบริหารจัดการศึกษา เพราะมีความใกล้ชิดกับผู้เรียนและชุมชนเป็นอย่างมาก กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อก่อเกิดการเรียนรู้ของผู้เรียนจะเกิดขึ้นที่สถานศึกษา การจัดระบบบริหารงานในสถานศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับภาวะความรับผิดชอบนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543, หน้า 13) ทั้งนี้เนื่องเพราะการจัดการศึกษานั้นครอบคลุมกิจกรรมการดำเนินการต่าง ๆ ทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของครูและบุคลากร นักเรียน หลักสูตร และการเรียนการสอน การจัดทำนโยบาย และแผน การประเมินผล ระบบข้อมูลสารสนเทศ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นถ้าการบริหารจัดการไม่ดีไม่มีประสิทธิภาพ ย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาได้

การบริหารสถานศึกษา ทั้งโรงเรียน วิทยาลัย สถาบัน และมหาวิทยาลัย ครอบคลุมงานทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคลากร และการบริหารงานทั่วไป เนื่องจากสถานศึกษาย่อมสัมพันธ์กับชุมชน เพราะผู้เรียนในสถานศึกษามาจากครอบครัวที่อยู่ในชุมชน สถานศึกษาให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนหรือจัดการศึกษา ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ยังได้กำหนดให้สถานศึกษามีความสัมพันธ์กับชุมชนด้วย ซึ่งกำหนดไว้หลายมาตราด้วยกัน ตัวอย่างเช่น

หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 29 กล่าวว่า "ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันทางสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการพัฒนา ระหว่างชุมชน"

หมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา มาตรา 58 กล่าวว่า "ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นและต่างประเทศมาใช้ในการจัดการศึกษา...."

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญต่อยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยมีเจตนารมณ์ต้องการให้สังคมชุมชนและท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งมีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษาโดยให้สถานศึกษาขึ้นพื้นฐานจัดทำสารของหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชน และให้คณะกรรมการสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขึ้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542, หน้า 6-22)

จากระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยกรรมการสถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ได้ปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เกิดแนวทางและความชัดเจนในการที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติที่มีอยู่ทั่วประเทศมีความต้องการแตกต่างกันตามสภาพของชุมชน กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดหน้าที่ของกรรมการสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นโดยให้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษาและเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ทั้งนี้เพื่อให้โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาสนองความต้องการของท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ

แนวทางการปฏิรูประบบบริหารการศึกษา เพื่อกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน โดยมุ่งหวังให้การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการ ปรากฏชัดเจนตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ระบุว่า “ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” การกระจายอำนาจการบริหารจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาในการปฏิรูประบบบริหารการศึกษานั้น ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากที่สุด ซึ่งเป็นแนวคิดที่มุ่งให้สถานศึกษามีอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และให้มีการบริหารในรูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน โดยเชื่อว่าการตัดสินใจที่ดีนั้นย่อมเกิดจากบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดบุคคลที่ประสบปัญหา เห็นปัญหานั้นจริง และมีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนมากที่สุด (Wohlsteter, 1995) นอกจากนี้ ในมาตรา 40 ยังกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานของแต่ละสถานศึกษา

ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ดังนั้นกระบวนการที่จะพัฒนาคนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขในโลกยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ จำเป็นต้องใช้แนวคิดและวิธีการศึกษาใหม่ให้สอดคล้องกัน ที่มุ่งให้ชุมชนในสังคมมีส่วนร่วม และรับผิดชอบการศึกษาที่เป็นการศึกษาการกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการคล่องตัว และสามารถตัดสินใจดำเนินการในขอบเขตที่รับผิดชอบ

ตามกฎหมายกระทรวงที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2546 กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุ และองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารสถานศึกษา บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสำคัญมาก เพราะบุคคลดังกล่าวมีบทบาทวางแผนพัฒนาสถานศึกษา กำหนดความต้องการวิธีการในการปรับปรุงสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาและเป็นตัวแทนของชุมชนในท้องถิ่นที่สามารถรู้สภาพปัญหา และความต้องการของชุมชน รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่สำคัญในสถานศึกษา ซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางนำมาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4 รูปแบบได้แก่ การมีส่วนร่วมด้านวิชาการ การมีส่วนร่วมด้านงบประมาณ การมีส่วนร่วมด้านการบริหารงานบุคลากร และการมีส่วนร่วมด้านการบริหารทั่วไป

จากสภาพปัจจุบันปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอนาคู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 มีหลายเรื่องสามารถสรุปปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดังนี้คือ บทสรุปสภาพการเป็นคณะบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษาจากอดีตจนถึงปัจจุบันเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการบริหารจัดการ เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังขาดความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ วิธีการทำงานร่วมกัน ยังขาดทักษะประสบการณ์ เน้นผู้สนับสนุนด้านทรัพยากรมากกว่าเน้นผู้ร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลที่เกิดขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 21) สังคมขาดความเชื่อมั่นในระบบการจัดการศึกษา และในขณะเดียวกันบางครั้งโรงเรียนก็ขาดความคล่องตัวหรือขาดความเป็นอิสระในการตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่าง ๆ ภายในโรงเรียน เพราะกิจกรรมแนวทางการดำเนินงานส่วนใหญ่จะถูกกำหนดจากส่วนกลาง หรือจังหวัดและส่งไปให้โรงเรียนถือปฏิบัติ ด้วยเหตุนี้งานหรือกิจกรรมบางอย่างจึงไม่สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน หรือชุมชนแต่ก็ไม่สามารถปฏิเสธได้

จากสภาพปัญหาดังกล่าวทำให้การดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่เป็นไปตามหน้าที่ที่กำหนด จึงส่งผลกระทบต่อการพัฒนาผู้วิจัยมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่การมี

ส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้การศึกษาพัฒนาไปสู่เป้าหมายตามหลักการปฏิรูปการศึกษาและต้องการให้การศึกษาที่มีการพัฒนาสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างมีคุณภาพผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาในการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการบริหารจัดการศึกษา อำเภอนาคู สังกัด สพป. ปราจีนบุรี เขต 2 เพื่อนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษา อำเภอนาคู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปราจีนบุรี เขต 2 อยู่ในระดับใด
2. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษา อำเภอนาคู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษา อำเภอนาคู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปราจีนบุรี เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษา อำเภอนาคู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ทราบระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษา อำเภอนาคู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปราจีนบุรี เขต 2
2. เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการส่งเสริม ปรับปรุง และพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอนาคู ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

สมมติฐานของการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษา อำเภอนาคู จำแนกตามตำแหน่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความแตกต่างกัน
2. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษา อำเภอนาคู จำแนกตามขนาดโรงเรียน มีความแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และ ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษา อำเภอนาคู สังกัด สพพ. ปราจีนบุรี เขต 2 ทั้ง 4 ด้านซึ่งประกอบด้วย

- 1.1 การบริหารงานวิชาการ
- 1.2 การบริหารงานงบประมาณ
- 1.3 การบริหารงานบุคลากร
- 1.4 การบริหารงานทั่วไป

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของอำเภอนาคู สังกัด สพพ. ปราจีนบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 28 โรงเรียน โดยแบ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 11 โรงเรียน โรงเรียนละ 5 คน รวมประชากร 55 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 13 โรงเรียน โรงเรียนละ 5 คน รวมประชากร 65 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 4 โรงเรียน โรงเรียนละ 5 คน รวมประชากร 20 คน รวมประชากรทั้งหมด 140 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของอำเภอนาคู สังกัด สพพ. ปราจีนบุรี เขต 2 ได้จากการสุ่มโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามขนาดของโรงเรียน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 608-609) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 คน จำแนกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่

3. ตัวแปรที่ศึกษา

- 3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

- 3.1.1 ตำแหน่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

- 3.1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

3.1.1.2 ผู้แทนครู

3.1.1.3 ผู้แทนชุมชน

3.1.1.4 ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1.1.5 ผู้แทนผู้ประกอบการ

3.1.2 ขนาดของโรงเรียน

3.1.2.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

3.1.2.2 โรงเรียนขนาดกลาง

3.1.2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษา อำเภอนาคู สังกัด สพพ. ปราจีนบุรี เขต 2 ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

3.2.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ

3.2.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ

3.2.3 ด้านการบริหารงานบุคลากร

3.2.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

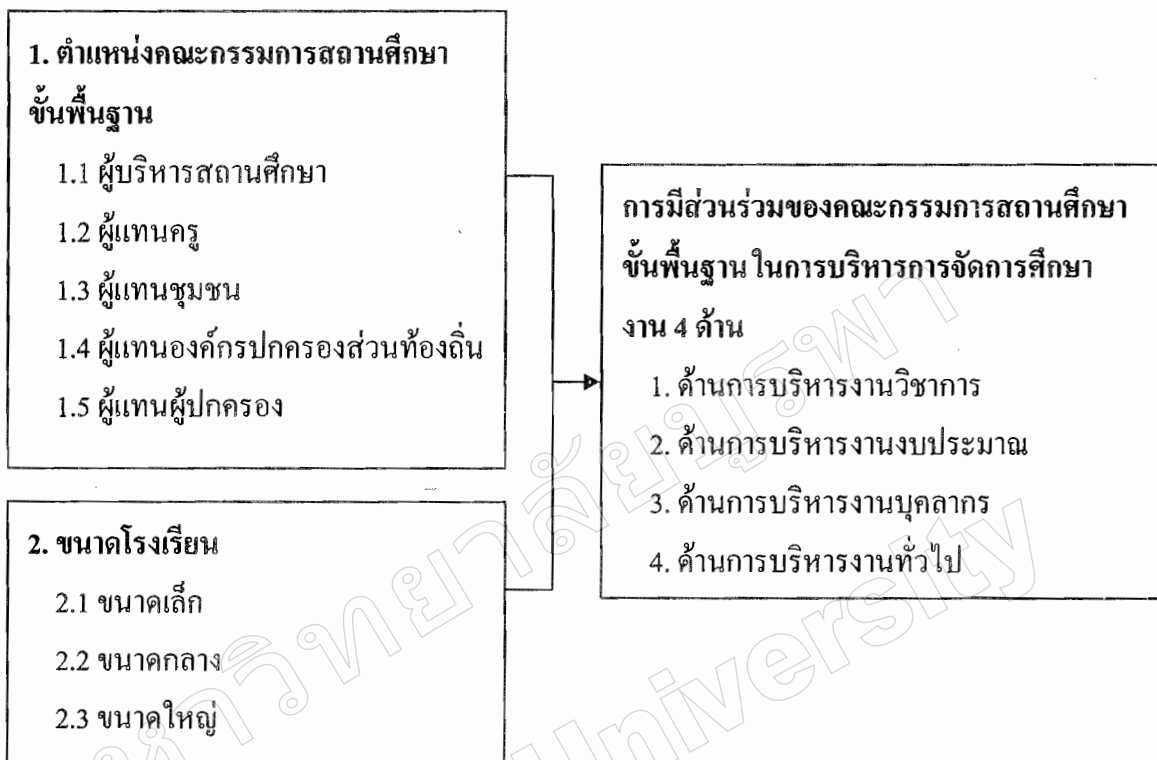
ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษา อำเภอนาคู สังกัด สพพ. ปราจีนบุรี เขต 2 ใช้กรอบแนวคิดการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 39 จำนวน 4 ด้าน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543, หน้า 9-12)

- ด้านการบริหารงานวิชาการ
- ด้านการบริหารงานงบประมาณ
- ด้านการบริหารงานบุคลากร
- ด้านการบริหารงานทั่วไป

โดยศึกษาและเปรียบเทียบตามตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังภาพที่ 1

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ได้แก่

1.1 ผู้แทนผู้ปกครอง หมายถึง ผู้แทนของผู้มีรายชื่อเป็นผู้ปกครองตามทะเบียนนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสองคน

1.2 ผู้แทนครู หมายถึง ผู้แทนของข้าราชการครูผู้ปฏิบัติการสอนและผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสองคน

1.3 ผู้แทนองค์กรเอกชน หมายถึง ผู้แทนของชมรม สมาคม มูลนิธิ องค์กรเอกชน หรือกลุ่มบุคคลในรูปอื่นใดที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ และมีที่ตั้งอยู่ในเขตบริการของสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสองคน

1.4 ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง ผู้แทนเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น จำนวนไม่เกินสองคน

1.5 ผู้แทนศิษย์เก่า หมายถึง ผู้แทนของสมาคมศิษย์เก่า ชมรมศิษย์เก่า หรือบุคคลที่เคยศึกษาจากสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสองคน

1.6 ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้นำทางศาสนาผู้ทรงภูมิปัญญาไทยในท้องถิ่น ข้าราชการบำนาญ ข้าราชการอื่นนอกสังกัดสถานศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานอื่นของรัฐเจ้าของหรือผู้บริหารสถานประกอบการ ทั้งในและนอกเขตบริการของสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสี่คน

1.7 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้บริหารของโรงเรียนที่ทำการศึกษา

1.8 ผู้แทนชุมชน หมายถึง ประชาชนในชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอชาติ สังกัด สพป. เขต 2 ได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณา การตัดสินใจ การปฏิบัติ และรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา การที่สามารถให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแก้ไข ปัญหา และนำมาซึ่งสภาพความสำเร็จของการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพแยกได้เป็น 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคลากร และด้านการบริหารงานทั่วไป

3. การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคลากร และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา หมายถึง การเสนอแนะแนวทางในการบริหารและการจัดการในด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป ของสถานศึกษาร่วมเป็นคณะทำงาน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของสถานศึกษาเพื่อให้การบริหาร และการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การบริหารจัดการศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลแก่ผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน โดยเน้นที่การจัดการเรียนการสอน การสร้างและการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ และการสร้างระบบบริหารที่เข้มแข็ง

5. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ขนาดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอชาติ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปราชญ์บุรี เขต 2 จำนวน 28 โรงเรียน โดยแบ่งเป็น 3 ขนาด คือ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534 ก, หน้า 38)

5.1 โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน

5.2 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวนนักเรียนระหว่าง 121 – 300 คน

5.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป